

mika różni się zasadniczo od fizjognomiki zawartej w V i VI kwestii *Quaestiones...* Ta ostatnia charakteryzuje się zupełnie innym, o wiele głębszym, bazującym na psychologii i fizjologii, podejściem do swego przedmiotu.

Informacje, jakie podano na temat autorstwa *Quaestiones...* pozwalają w przybliżeniu określić datę powstania dziełka na koniec XII lub początek XIII wieku. Terminem *a quo* byłby czas powstania komentatora Awerroesa do *Metafizyki*, którego ślady znajdujemy w *Quaestiones...*, a terminem *ad quem* — czas powstania *Compendium medicinae* Gilberta Anglika, tzn. lata 1230—40.

STANISŁAW WIELGUS

REPERTORIUM POLSKICH ŚREDNIOWIECZNYCH KOMENTARZY BIBLIJNYCH

W związku z badaniami nad historią polskiej teologii średniowiecznej podjęto również próbę sporządzenia repertorium polskich średniowiecznych komentarzy biblijnych. W dotychczasowych poszukiwaniach udało się ustalić 76 tego rodzaju rękopisów, przy czym dla 23 nie ustalono dotąd autorstwa. Spośród wymienionych 76 rękopisów 57 znajduje się w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie; 3 w Berlinie; po 2 w Gdańsku, Insbrucku, Dreźnie, Münster i Wolfenbüttel; a następnie po jednym w Krakowie (Bibl. Kan. Reg.), we Wrocławiu, Magdeburgu, Göttingen, Zittau, Upsali.

Komentarze, o których mowa, mają bardzo różny charakter. Niektóre z nich to glossy: marginalne lub interlinearne do tekstu Biblii, inne znów to komentarze tekstualne do fragmentów czy całych ksiąg Pisma św. Problematyka poruszana w niektórych komentarzach nie ogranicza się jedynie do treści teologicznych. Jak można się zorientować z pobieżnej nawet lektury interesujących nas rękopisów, znaleźć w nich można rozważania z zakresu wszystkich niemal ówczesnych gałęzi wiedzy poczynając od filozofii, astronomii czy astrologii, a kończąc na medycynie.

W obecnej fazie prac nad wspomnianym repertorium opracowano 28 rękopisów z Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, a mianowicie:

- Rkp. B. J. 2313, Maciej z Sąspowa, Komentarz do Ewangelii św. Jana, Listów św. Pawła, Dziejów Ap., Listów powszechnych, Apokalipsy.
Rkp. B. J. 2260, Maciej z Sąspowa, Wykład wstępny i glossa do komentarza św. Bonawentury do Ekklezjastesa.
Rkp. B. J. 2347, Maciej z Sąspowa, Komentarz do Pieśni nad pieśniami.

- Rkp. B. J. 1457, Maciej z Saspowa, Komentarz do I rozdziału Pieśni nad pieśniami.
- Rkp. B. J. 1265, Maciej z Saspowa, Komentarz do II i III rozdziału Pieśni nad pieśniami.
- Rkp. B. J. 1266, Maciej z Saspowa, Komentarz do IV i V rozdziału Pieśni nad pieśniami.
- Rkp. B. J. 1412, Jan z Jastrzębia, Komentarz do Proroków Mniejszych.
- Rkp. B. J. 298, Jakub z Lisowa, Komentarz do dziejów Apostolskich, Listów Powszechnych, Apokalipsy.
- Rkp. B. J. 2298, Mikołaj Bylina, Komentarz do Listu św. Pawła do Żydów.
- Rkp. B. J. 2299, Mikołaj Bylina, Komentarz do I Listu św. Pawła do Koryntian.
- Rkp. B. J. 3201, Michał z Wrocławia, Komentarz do Listów św. Pawła; do Listu św. Jakuba; do Psalmów; do Hymnów.
- Rkp. B. J. 1455, Maciej z Łabiszyna, Komentarz do Ewangelii św. Jana (J 1, 15—8, 12).
- Rkp. B. J. 1770, Mikołaj Wyganda, Komentarz do Psalmów Dawida (Ps 1—25).
- Rkp. B. J. 315, Jakub z Gostynina, Komentarz do czterech Ewangelii.
- Rkp. B. J. 298, Jakub z Gostynina, Glossa do Komentarza Jakuba z Lisowa do Dziejów Apostolskich i Listów Kanonicznych.
- Rkp. B. J. 1200, Jakub z Kleparza, Komentarz do Apokalipsy.
- Rkp. B. J. 2303, Stanisław z Wierzbicy, Glossa marginalna i interlinearna do Ewangelii św. Jana, Dziejów Ap., Księgi Przysłów, Księgi Eklezjastesa, Pieśni nad pieśniami, Listów Kanonicznych, Listu św. Pawła do Żydów.
- Rkp. B. J. 1427, Jan Ysner, Komentarz do Ewangelii św. Mateusza.
- Rkp. B. J. 1332, Jan Orient, Komentarz do Psalmów Dawida.
- Rkp. B. J. 1333, Jan Orient, Komentarz do Psalmów Dawida (kopia).
- Rkp. B. J. 1416, Jan ze Słupczy, Komentarz do Listu św. Pawła do Rzymian.
- Rkp. B. J. 1405, Jan ze Słupczy, Nota egzegetyczna do Listu św. Pawła do Rzymian.
- Rkp. B. J. 1338, Jana Isnera Uczeń, Principium in Bibliam.
- Rkp. B. J. 2215, Łukasz z Wielkiego Koźmina, Principium in Bibliam.
- Rkp. B. J. 2216, Mikołaj z Kozłowa, Recommendatio Sanctae Scripturae.
- Rkp. B. J. 1590, Jan z Dąbrówki, Komentarz do Ewangelii św. Marka.
- Rkp. B. J. 1428, Paweł z Pyskowiec, Komentarz do Psalmu 118.
- Rkp. B. J. 1358, Stanisław z Zawady, Komentarz do Księgi Rodzaju.
- Rkp. B. J. 1429, Stanisław z Zawady, Komentarz do Księgi Rodzaju (cz. II).

W pracy nad repertorium wzięto pod uwagę następujące dane o każdym z rękopisów: Nazwisko autora i jego krótki biogram; sygnaturę rękopisu, czas powstania, ilość kart i inne tego rodzaju dane; tytuł komentarza, rodzaj; szczegółowy spis rzeczy z podaniem stron; incipit do każdej ważniejszej partii tekstu komentarza; kwestie, o ile dany komentarz je zawiera; literaturę na temat danego rękopisu.